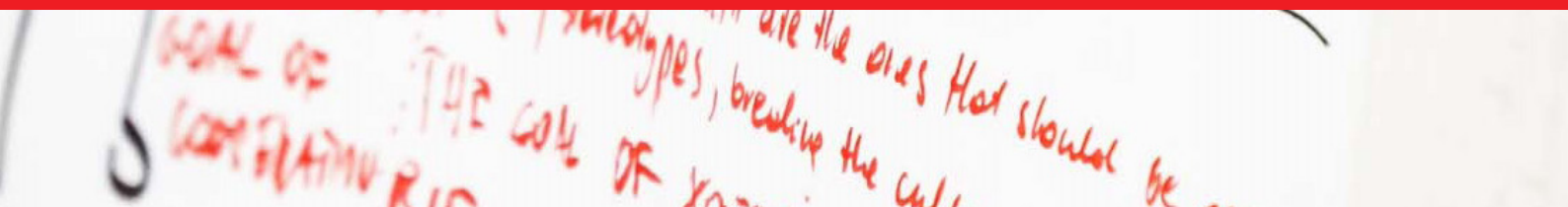

WSPÓLNIE KSZTAŁTUJĄC TERAŹNIEJSZOŚĆ I PRZYSZŁOŚĆ

25 lat polsko-niemieckiego traktatu o przyjaźni

GEMEINSAM GEGENWART UND ZUKUNFT GESTALTEN

25 Jahre deutsch-polnischer Freundschaftsvertrag

SŁOWO WSTĘPNE

Niemcy i Polska są sąsiadami w środku Europy. Stosunki polsko-niemieckie odgrywają ważną rolę dla całej Unii Europejskiej, jej rozwoju i jej stosunków z innymi krajami Europy Wschodniej. Oba kraje doświadczyły w odległej i niedawnej przeszłości zarówno dobrych, jak i złych okresów. Nie chcemy oddzielić tego grubą kreską, ale wyciągnąć z tego wnioski. Dla nas, młodych ludzi jest istotne, abyśmy mogli wspólnie kształtować teraźniejszość i przyszłość.

Stosunki dwustronne między dwoma naszymi państwami zdefiniowano na nowo w 1991 roku, przypieczętowując je Traktatem o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Aby sensowny dialog o aktualnych wyzwaniach trwał, w stosunkach polsko-niemieckich potrzeba jednak nowych impulsów, aby oba państwa leżące w sercu Europy mogły zmierzyć się ze swoją odpowiedzialnością.

GRUSSWORT

Deutschland und Polen sind Nachbarn in der Mitte Europas. Die deutsch-polnischen Beziehungen spielen für die gesamte Europäische Union, ihre Weiterentwicklung und die Beziehungen zu weiteren osteuropäischen Staaten eine große Rolle. Beide Staaten haben in der ferneren und jüngsten Vergangenheit viele gute und schlechte Zeiten erlebt. Wir wollen darunter keinen Schlussstrich ziehen, sondern daraus lernen. Uns jungen Menschen ist wichtig, dass wir gemeinsam Gegenwart und Zukunft gestalten.

Die bilateralen Beziehungen beider Staaten wurden 1991 mit dem *Vertrag über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit* auf eine damals neue Grundlage gestellt. Für einen vernünftigen Dialog über aktuelle Herausforderungen braucht es neue Impulse für die deutsch-polnischen Beziehungen, damit beide Staaten ihrer Verantwortung im Herzen Europas gerecht werden.

My, reprezentantki i reprezentanci Narodowych Rad Młodzieży w Niemczech i Polsce uważamy, że mamy jasno określoną rolę wysyłania impulsów!

My, młodzi ludzie w Niemczech i Polsce, również chcemy kształtować Europę i sprostać wielu wyzwaniom. Nasza współpraca jest więc skierowana przeciwko rosnącym partiom populistycznym i przeciw rządóm sceptycznym wobec UE.

Angażujemy się wspólnie na rzecz wielu uchodźców, którzy w Europie szukają pokoju i bezpieczeństwa. Rozwijamy pomysły na rozwiązanie kryzysu gospodarczego w krajach europejskich. Renacjonalizacja nie jest kluczem do rozwiązywania aktualnych problemów. My, młodzież w środku Europy, chcemy wspólnych, sąsiedzkich, dwustronnych i europejskich rozwiązań.

Als nationale Jugendringe in Polen und Deutschland sehen wir uns in der klaren Rolle, Impulsgebende zu sein!

Wir jungen Menschen in Deutschland und Polen wollen Europa formen und uns den vielen Herausforderungen stellen. Unser Miteinander richtet sich deswegen gegen das Erstarken populistischer Parteien und EU-skeptischer Regierungen.

Wir machen uns gemeinsam stark für die vielen geflüchteten Menschen, die in Europa Sicherheit und Frieden suchen. Wir entwickeln Ideen zur Lösung der ökonomischen Krisen in europäischen Staaten. Renationalisierung ist kein Schlüssel, um aktuelle Herausforderungen zu lösen. Als Jugend mitten in Europa wollen wir gemeinsame, nachbarschaftliche, bilaterale und europäische Lösungen.

Bardzo nam zależy na dalszym rozwijaniu intensywnych i trwałych relacji między różnymi podmiotami pracy młodzieżowej z obydwu krajów. Przy tym wspiera nas Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (PNWM). Spotkania młodzieży są w dobie kryzysu europejskiego szczególnie ważnymi momentami stosunków polsko-niemieckich, które prowadzą do porozumienia między narodami i tworzenia pozytywnej więzi.

Z okazji 25-lecia Traktatu o Przyjaźni i dobrej Współpracy oraz powstania PNWM wspólnie wypracowaliśmy postulaty i zobowiązania wobec samych siebie. Są one dla nas podstawą dobrych relacji polsko-niemieckich oraz silnego, różnorodnego i pokojowego współistnienia w Europie.

Wzywamy decydentów politycznych do otwarcia istniejących struktur polsko-niemieckiej współpracy na udział organizacji młodzieżowych i tym samym również docenienie naszych działań. W ten sposób młodzie ludzkie mogą efektywnie wносить wkład do kształtowania polsko-niemieckiej przyszłości. Postulujemy, aby nasze życzenia i pomysły zostały usłyszane podczas politycznych debat na temat przyszłości stosunków polsko-niemieckich w samym sercu Europy.

Kasia Siemasz

Polska Rada Organizacji Młodzieżowych (PROM)

Uns ist es ein großes Anliegen, weiter intensive und nachhaltige Beziehungen zwischen verschiedenen Akteuren in der Jugendarbeit beider Länder zu entwickeln. Dabei unterstützt uns das Deutsch-Polnische Jugendwerk (DPJW). Jugendbegegnungen als besonderes Moment der deutsch-polnischen Beziehung ist in der aktuellen europäischen Krise der Weg zu Völkerverständigung und Zusammenhalt.

Aus Anlass des 25-jährigen Jubiläums des Freundschaftsvertrages und des Jugendwerks haben wir gemeinsam Forderungen und Selbstverpflichtungen erarbeitet. Sie sind für uns Grundlage eines guten deutsch-polnischen Verhältnisses und für ein starkes, vielfältiges und friedliches Zusammenleben im gemeinsamen Europa.

Wir fordern die politischen Entscheidungsträger_innen auf, die vorhandenen Strukturen der deutsch-polnischen Zusammenarbeit für die Beteiligung von Jugendorganisationen zu öffnen und damit auch ihre Kooperation wertzuschätzen. So können junge Menschen die deutsch-polnische Zukunft wirksam mitgestalten. Wir wünschen uns, dass unsere Forderungen und Ideen Eingang in die politischen Diskussionen über die Zukunft der deutsch-polnischen Beziehungen im Herzen Europas finden.

Lisi Maier

Deutscher Bundesjugendring (DBJR)

Wspólnie wypracowane porozumienie dotyczące polsko-niemieckiej współpracy zostało przekazane przez przedstawicieli i przedstawicielki obu rad młodzieżowych na ręce niemieckiego Sekretarza Stanu Dr. Ralfa Kleindieka (u góry po lewej), polskiej podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzenny Drab oraz posła Jacka Kurzempy (prawa strona), a także dyrektorów zarządzających PNWM Pawła Morasa (u góry z prawej) oraz Stephana Erba (na dole po lewej) przy okazji jubileuszu 25-lecia PNWM, które odbyło się 14. czerwca 2016 roku w Warszawie.

Die gemeinsam erarbeitete Erklärung für die Deutsch-Polnische Zusammenarbeit wurde von Vorstandsmitgliedern beider Jugendringe an den deutschen Staatssekretär Dr. Ralf Kleindiek (oben links), die polnische Staatssekretärin Marzena Drab (rechte Seite), den polnischen Abgeordneten Jacek Kurzempa und die beiden Geschäftsführer des DPJW, Paweł Moras (oben rechts) und Stephan Erb (unten), bei der Feier zum 25. Jubiläum des DPJW in Warschau überreicht.

Rok 2016 mijął pod znakiem jubileuszu 25-lecia podpisania Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy między Polską a Niemcami. Z tej okazji rady młodzieżowe tych państw spotkały się wielokrotnie i dyskutowały na temat polsko-niemieckiej współpracy i roli tej kooperacji w Europie.

W kwietniu 2016 roku odbyło się seminarium w Berlinie, na którym dyskutowano na temat partycypacji, mobilności oraz migracji oraz wypracowano porozumienie (dostępne na kolejnych stronach). Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży wsparła seminarium finansowo oraz merytorycznie dzięki udziałowi Stephana Erba i Thomasa Hetzera. Oprócz tego uczestników i uczestniczki powitali: przedstawicielka Ambasady Polskiej Marzena Szczyputkowska-Horvath oraz doradca Koordynatora ds. polsko-niemieckiej współpracy przygranicznej Dr. Niels v. Redecker.

2016 stand im Zeichen der Feiern rund um den 25. Jahrestag der Unterzeichnung des Freundschaftsvertrags zwischen Polen und Deutschland. Aus diesem Anlass haben sich beide Jugendringe, PROM und DBJR, mehrfach getroffen und sich mit dem Thema der deutsch-polnischen Zusammenarbeit und ihrer Rolle in Europa intensiver auseinander gesetzt.

Im April 2016 fand ein deutsch-polnisches Seminar in Berlin statt, bei dem die Themen Partizipation, Mobilität und Migration diskutiert und mit der Erarbeitung der nachfolgend aufgeführten Erklärung durch die Seminarteilnehmenden begonnen wurde. Das Deutsch-Polnische Jugendwerk hat das Seminar sowohl mitfinanziert, als auch sich mit Stephan Erb und Thomas Hetzer aktiv an Programmpunkten beteiligt. Weiterhin haben auch eine Vertreterin der Polnischen Botschaft, Frau Marzena Szczyputkowska-Horváth, und Herr Dr. Niels v. Redecker, Pers. Referent des Koordinators für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche u. grenznahe Zusammenarbeit, Grußworte gehalten.

Deutscher
Bundesjugendring

Europäische Jugendpolitik - Migration - M
wissenschaft - eigenständige Jugendpolitik - Inter
nationale Jugendpolitik - Sozialpolitik - Mischproje
kte - Nachhaltigkeit - Selbstbestimmt - V
erantwortung - Mitwirkung - Partnerschaften -
Entwicklungsentwicklung - Orte des Lernens - Ju
gendpolitik - Demokratie - Gerechtigkeit - Mitg
liedschaften - Freiwilligkeit - Partizipatio
n - Projekte - Juleica - Generationen

DIE ARBEITSGEMEINSCHAFT

DER JUGENDRING

UND LANDESRING

P R O M

Polska Rada Organizacji
MŁODZIEŻOWYCH

WSPÓLNIE KSZTAŁTUJĄC TERAŹNIEJSZOŚĆ I PRZYSZŁOŚĆ

1. DOCENIENIE DZIAŁAŃ POLSKO NIEMIECKIEJ WSPÓŁPRACY MŁODZIEŻY

Od początku Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (PNWM) jest konstruktywnym partnerem wspierającym współpracę organizacji młodzieżowych na poziomie regionalnym i narodowym oraz między Polską a Niemcami.

Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży jest też w kolejnych 25 latach nieodzowną częścią międzynarodowej współpracy młodzieży, również w obszarze kształtowania polityki międzynarodowej w sercu Europy, wykazując się niezłomną siłą wspierania na rzecz wspólnego działania wraz z partnerami z innych krajów.

Obydwa rządy muszą zagwarantować odpowiednie wsparcie polityczne i finansowe, tak by PNWM był dalej organizacją niezależną wspierającą różnorodność zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego.

GEMEINSAM GEGENWART UND ZUKUNFT GESTALTEN

1. WERTSCHÄTZUNG DES DEUTSCH-POLNISCHEN JUGENDWERKS

Von Anfang an haben wir das Deutsch-Polnische Jugendwerk (DPJW) als konstruktiven Partner bei der Unterstützung der Zusammenarbeit der Jugendringe und von Jugendorganisationen in Polen und Deutschland schätzen gelernt.

Das Deutsch-Polnische Jugendwerk ist auch in den nächsten 25 Jahren ein unverzichtbarer Bestandteil der internationalen jugendpolitischen Zusammenarbeit im Herzen Europas, mit der entsprechenden Strahlkraft für das gemeinsame Engagement mit Partnern in anderen Ländern.

Beide Regierungen müssen die notwendige politische und finanzielle Unterstützung bereitstellen, damit das Jugendwerk in seiner staatlichen Unabhängigkeit weiter die Vielfalt von zivilgesellschaftlichem Engagement fördern kann.

2. WSPARCIE STRUKTUR ORGANIZACJI MŁODZIEŻOWYCH

Wsparcie PNWM z reguły nie wystarcza na pokrycie wszystkich kosztów projektów, przewidziane stawki dofinansowania są zwracane w niepełnym wymiarze i dlatego finansowanie projektów musi być też uzupełniane dodatkowo przez wkład własny. Dokłada się przez to dodatkowej biurokracji i zwiększa ryzyko szczególnie dla projektów wymiany pozaszkolnej. Z tego powodu ilość wniosków do PNWM, które złożyły organizacje młodzieżowe, zmniejszyła się w ostatnich latach, a wnioski składane są do innych programów, takich jak Erasmus+. *Potrzebujemy takiego wsparcia, które uwzględni realne koszty projektów i umożliwi składanie wniosków tylko w PNWM (bez dodatkowych wniosków o zwrot reszty kosztów).*

Polska Rada Organizacji Młodzieżowych (PROM) i Niemiecka Federalna Rada Młodzieży (DBJR) biorą na siebie wiele zadań kształtujących dobrą dwustronną współpracę. Dysponują jednak bardzo niewielkimi środkami własnymi. Prowadzenie stałej współpracy i wsparcia pracy organów koordynujących współpracę polsko-niemiecką jest bardzo utrudnione, ponieważ brakuje dofinansowania ze strony PNWM, które byłoby na takie wsparcie zorientowane.

Prowadząc organizację oraz przeprowadzając projekty, organizacje młodzieżowe w Niemczech mogą sięgać po środki zagwarantowane im przez plan na podstawie Federalnej ustawy o pomocy dzieciom i młodzieży (KJP). W Polsce nie ma podobnego finansowania. *Nieodzwonne jest więc wsparcie struktur organizacji młodzieżowych, aby rozbudowywać i poszerzać różnorodność relacji polsko-niemieckich.*

3. ROZLICZENIE WSPÓLNEJ HISTORII

Organizacje młodzieżowe biorą odpowiedzialność za skonfrontowanie i opracowanie wspólnej historii Polski i Niemiec. Jesteśmy przekonani, że świadomość okrucieństw holokaustu i drugiej wojny światowej są podstawą do tworzenia

2. STRUKTURELLE FÖRDERUNG DER JUGENDVERBÄNDE

Die Förderung durch das DPJW deckt in der Regel nicht die Kosten der Maßnahmen, mögliche Zuschussätze werden nur zum Teil bewilligt und müssen mit Eigenmitteln oder weiteren Zuschüssen aufgestockt werden. Der dadurch entstehende hohe bürokratische Aufwand und die damit zusammenhängenden Unsicherheiten stellen insbesondere den außerschulischen Austausch vor erhebliche Schwierigkeiten. Dies ist ein Grund, weshalb die Anzahl der Anträge durch Jugendverbände an das Deutsch-Polnische Jugendwerk in den letzten Jahren zurückgegangen ist und z. B. Anträge über Erasmus+ gestellt werden. *Wir brauchen eine Förderung, die sich an den tatsächlichen Kosten orientiert und eine Antragstellung ausschließlich durch das DPJW möglich macht.*

Der Polnische Jugendring (PROM) und der Deutsche Bundesjugendring (DBJR) übernehmen vielfältige Aufgaben bei der Gestaltung der bilateralen Zusammenarbeit. Sie verfügen jedoch nur über geringe Eigenmittel. Die Durchführung einer auf Kontinuität ausgelegten Kooperation und Begleitung der Arbeit der Lenkungsorgane der deutsch-polnischen Kooperation wird dadurch erschwert, da es keine Förderung durch das DPJW gibt, die diese Besonderheit berücksichtigt.

Jugendorganisationen in Deutschland können für ihre Aktivitäten und Strukturkosten auf Mittel des Kinder- und Jugendplan des Bundes zurückgreifen. Eine vergleichbare Förderung in Polen gibt es nicht. *Wir wünschen uns eine stärkere strukturelle Förderung der Jugendverbände, um die deutsch-polnischen Beziehungen in ihrer Vielfalt auszubauen und zu vertiefen.*

3. AUFARBEITUNG DER GEMEINSAMEN GESCHICHTE

Die Jugendverbände übernehmen Verantwortung in der Auseinandersetzung mit und Aufarbeitung der gemeinsamen Geschichte von Polen und Deutschland. Es ist unsere Überzeugung, dass ein Bewusstsein junger Menschen für die Gräueltaten des

społeczeństwa bez nienawiści, rasizmu i przemocy. A uprzedzenia dalej istnieją nawet wśród osób z młodszych pokoleń. Przy tym jest dla nas bardzo ważne, abyśmy się od siebie nawzajem uczyli, aby konfrontacja wspólnej historii coraz częściej odbywała się podczas bilateralnych i wielonarodowych projektów oraz aby je uzupełniać przez wyjazdy do miejsc pamięci i bilateralne tworzenie programu.

My, organizacje młodzieżowe, włączamy dalej te kwestie do naszej pracy edukacyjnej i przejmujemy też wspólnie po 25 latach współpracy polsko-niemieckiej odpowiedzialność za to, aby te wydarzenia nigdy się więcej nie powtórzyły.

4. SKRAJNA PRAWICA

Rosnący prawicowy ekstremizm stał się w ostatnich latach dużym problemem w wielu państwach Europy. Również w Polsce i w Niemczech jesteśmy z tym konfrontowani, ponadto ugrupowania ekstremistyczne zawiązują międzynarodowe sojusze. *Dlatego organizacje młodzieżowe muszą wypracować wspólną strategię aby zapobiec szerzeniu się tendencji ekstremistycznych.*

Praca edukacyjna organizacji młodzieżowych jest silnym sygnałem na rzecz zróżnicowanego, demokratycznego i otwartego społeczeństwa. *Struktury organizacji młodzieżowych w obydwu krajach muszą dalej przeciwdziałać rosnącym tendencjom prawicowego ekstremizmu i tworzyć odpowiednie oferty edukacyjne dla młodzieży.*

Ponadto, organizacje młodzieżowe muszą odzwierciedlać nieodzowną różnorodność społeczeństwa i być otwarte dla każdego młodego człowieka.

5. UCIECZKA

Rady Organizacji Młodzieżowych w Polsce i w Niemczech z uwagą śledzą debatę o migracji i ucieczce. *W obydwóch krajach aktywnie wspieramy zajęcie się tym problemem i wypracowaniem wspólnych rozwiązań.*

Holocaust und des Zweiten Weltkriegs grundlegend ist, um eine Gesellschaft ohne Hass, Rassismus und Gewalt zu schaffen. Denn es bestehen auch in den jungen Generationen weiterhin Vorbehalte. Dabei ist es uns wichtig, dass wir gemeinsam voneinander lernen, die Auseinandersetzung mit unserer gemeinsamen Geschichte zunehmend in bi- oder multilateralen Projekten stattfindet und damit Gedenkstättenfahrten ergänzen und durch bilaterale Programmgestaltung weiterentwickeln.

Wir Jugendringe binden weiter diese Themen in unsere Bildungsarbeit ein und übernehmen auch nach 25 Jahren der deutsch-polnischen Zusammenarbeit gemeinsam Verantwortung, damit sich diese Ereignisse nicht wiederholen.

4. RECHTSEXTREMISMUS

Rechtsextremismus ist in den letzten Jahren verstärkt zu einem Problem in vielen europäischen Staaten geworden. Auch in Deutschland und Polen ist man damit konfrontiert und rechtsextremistische Gruppen aus beiden Ländern schließen grenzübergreifende Bündnisse. *Die Jugendverbände müssen daher gemeinsame Lösungsstrategien erarbeiten.*

Die Bildungsarbeit der Jugendverbände setzt ein starkes Zeichen für eine diverse, demokratische und offene Gesellschaft. *In beiden Ländern müssen sich Jugendstrukturen weiter gegen rechtsextreme Tendenzen positionieren und Bildungsangebote schaffen.*

Jugendverbände müssen zudem die geforderte Diversität in der Gesellschaft reflektieren und für alle Jugendlichen zugänglich sein.

5. FLUCHT

Die beiden Jugendringe verfolgen die Diskussionen um Migration und Flucht aufmerksam. *Wir machen uns stark, um in beiden Ländern auf bestehende Problemlagen aufmerksam zu machen und gemeinsame Lösungen zu entwickeln.*

Ważnym tematem jest także pamięć i edukacja historyczna. DBJR oraz Rada Ruchów Młodzieżowych z Izraela (CYMI) od wielu lat współpracują w tym zakresie. PROM dołączyła do tej współpracy w 2014 roku. Rok później odbyło się trójstronne seminarium w Krakowie i w Auschwitz, w czasie którego ponad 100 młodych przedstawicieli i przedstawicielek z organizacji młodzieżowych z Polski, Niemiec, Izraela wraz z gośćmi z Czech i Austrii dyskutowało o roli ruchów młodzieżowych 70 lat po wyzwoleniu obozu koncentracyjnego w Auschwitz.

Auch die Erinnerungsarbeit ist ein wichtiges Thema. Der DBJR und der israelische Jugendring (CYMI) haben bereits eine etablierte Zusammenarbeit auf diesem Gebiet. PROM wurde in diese Zusammenarbeit 2014 aufgenommen. Im Januar 2015 fand ein trilaterales Seminar in Krakow und Auschwitz statt, an dem mehr als 100 junge Vertreter_innen von Jugendverbänden und Jugendringen aus Deutschland, Israel, Polen sowie Gäste aus Österreich und Tschechien über die Rolle ihrer Jugendbewegungen 70 Jahre nach der Befreiung des Vernichtungslagers Auschwitz diskutierten.

Organizacje młodzieżowe w obydwu krajach angażują się na rzecz uchodźców. *W tym zakresie mogą się uczyć od siebie zaangażowania oraz ze sobą współpracować.*

6. MIGRACJA W EUROPIE

Młodzież odniosła ogromną korzyść ze współpracy europejskiej oraz z programów wspierających UE. Właśnie poprzez to wsparcie młodzi ludzie mogą się swobodnie przemieszczać, nie będąc ograniczonymi przez wysokie koszty, których nie mogliby ponieść.

Europejska współpraca ma nie tylko wpływ na osobisty rozwój młodych ludzi. Młodzież uczy się od siebie, zmienia punkty widzenia, powstaje u nich zrozumienie dla innych kultur. W ten sposób rozwija Europę i wypełnia ją życiem. Młodzi ludzie tworzą europejskie sieci kontaktów, uczą się języków i budują świadomość europejskich relacji.

Otwarte granice umożliwiają młodym ludziom swobodne poruszanie się po Europie i dowolny wybór miejsca wykształcenia, studiów czy pracy. Zwłaszcza dla młodych ludzi mieszkających na terenach przygranicznych Polski i Niemiec ważne jest życie w drugim kraju. *(Dlatego) PROM i DBJR angażują się wspólnie na rzecz realizacji potrzeb młodych ludzi poprzez silniejszą integrację w Unii Europejskiej.*

7. MOBILNOŚĆ

W obydwu krajach młodzi ludzie z terenów wiejskich decydują się na migrację do miast, ponieważ mają tam większą szansę na dobre wykształcenie, więcej możliwości rozwoju kariery oraz więcej ofert kulturalnych. Tym samym rośnie liczba ludności w dużych miastach a obiektów mieszkalnych jest coraz mniej i ich ceny drożeją

Jugendverbände in beiden Ländern engagieren sich für Geflüchtete. *Sie können im Bereich dieses Engagements voneinander lernen und miteinander kooperieren.*

6. MIGRATION IN EUROPA

Jugendliche profitieren erheblich von der europäischen Zusammenarbeit und den Förderprogrammen der EU. Gerade durch diese Förderung, ist es insbesondere jungen Menschen, die ansonsten die hohen Kosten nicht aufbringen könnten, möglich, mobil zu sein.

Nicht nur auf die persönliche Entwicklung junger Menschen hat die europäische Zusammenarbeit Einfluss: Sie lernen voneinander, nehmen andere Perspektiven ein und entwickeln ein Verständnis für andere Kulturen. Auf diese Weise entwickeln sie auch Europa weiter und füllen es mit Leben. Junge Menschen schaffen sich europaweite Netzwerke, lernen Sprachen und entwickeln ein Bewusstsein für europäische Zusammenhänge.

Die offenen Grenzen ermöglichen es jungen Menschen, sich frei in Europa zu bewegen und den Ort ihrer Ausbildung, ihres Studiums und ihrer Arbeitsstelle frei zu wählen. Insbesondere in den Grenzregionen Polens und Deutschlands ist die Möglichkeit, für ein Leben in dem jeweilig anderen Land für junge Menschen wichtig. *DBJR und PROM setzen sich (deswegen) gemeinsam im Sinne der Bedürfnisse junger Menschen für eine stärkere Integration innerhalb der europäischen Union ein.*

7. MOBILITÄT

In beiden Ländern entscheiden sich viele junge Menschen aus ländlichen Regionen in die Städte zu ziehen, weil sie dort mehr Chancen auf eine gute Ausbildung, mehr berufliche Möglichkeiten und kulturelle Angebote vorfinden. Zugleich wächst die Bevölkerung in den großen Städten seit Jahren stetig an, Wohnraum wird knapp und teurer.

Organizacje młodzieżowe angażują się więc na rzecz rozbudowy infrastruktury i uatrakcyjnienia terenów wiejskich dla młodych ludzi, którzy chcą tam mieszkać oraz na rzecz przystępnych cen wynajmu mieszkań w miastach.

8. UMOŻLIWIENIE EFEKTYWNEGO UDZIAŁU KSZTAŁTOWANIA POLSKO-NIEMIECKIEJ PRZYSZŁOŚCI

Młodzi ludzie kształtują relacje obydwu krajów. Obydwa kraje muszą wspierać wzajemne zainteresowanie, muszą młodym ludziom umożliwić uczenie się od siebie i włączanie młodzieży do współpracy.

Również w innych dziedzinach zależy nam na tym, aby młodzież była aktywna. Młodzież musi być włączana do podejmowania decyzji, które ich dotyczą.

Poprzez różnorodne oferty i działania od ponad 25 lat organizacje młodzieżowe kształtują współpracę polsko-niemiecką. Ale w obszarze współpracy politycznej obu rządów, istniejące możliwości kształtowania tej współpracy są niewystarczające. Zapraszanie pojedynczych młodych osób na spotkania z fotografami nie może stworzyć trwałego i skutecznego zaangażowania i uczestnictwa młodzieży w kształtowaniu współpracy.

Chcemy wspierać zaangażowanie młodych ludzi w struktury młodzieżowe, rozbudowywanie ich i informowanie o tym, że są otwarte na każdego młodego człowieka.

Obydwa rządy muszą otworzyć aktualne struktury współpracy polsko-niemieckiej na poziomie państwowym na zaangażowanie się organizacji młodzieżowych i tym samym dać wyraz uznania dla ich wkładu.

Die Jugendringe setzen sich daher für einen Ausbau der Infrastruktur und ein verstärktes Angebot für junge Menschen in ländlichen Regionen sowie für bezahlbaren Wohnraum in den Städten ein.

8. WIRKSAME BETEILIGUNG BEI DER MITGESTALTUNG DER DEUTSCH-POLNISCHEN ZUKUNFT MÖGLICH MACHEN

Junge Menschen prägen die Beziehungen der beiden Länder. Beide Länder müssen ein Interesse aneinander fördern, sie müssen jungen Menschen ermöglichen, voneinander zu lernen und sie in die Zusammenarbeit einbinden.

Auch in anderen Bereichen ist es uns ein Anliegen, junge Menschen zu beteiligen. Junge Menschen müssen in Entscheidungen einbezogen werden, die sie betreffen.

Jugendorganisationen gestalten seit mehr als 25 Jahren die deutsch-polnische Zusammenarbeit durch vielfältige Angebote und Aktivitäten. In der politischen Zusammenarbeit beider Regierungen gibt es aber nur unzureichende Möglichkeiten der Mitgestaltung. Die Einladung einzelner Jugendliche zu Fototerminen schafft keine wirksame und auf Nachhaltigkeit ausgelegte Beteiligung.

Wir möchten die Anbindung junger Menschen an Jugendstrukturen fördern, diese ausbauen und darüber informieren, um sie für alle Jugendlichen zugänglich zu machen.

Beide Regierungen müssen die vorhandenen Strukturen der deutsch-polnischen Zusammenarbeit auf staatlicher Ebene für das Engagement von Jugendorganisationen öffnen und damit ihre Kooperation wertschätzen.

Zakładaniu i rozwojowi Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych kibicowało też od początku Europejskie Forum Młodzieży. W ramach tej platformy PROM i DBJR współpracują ze sobą także w grupie regionalnej BBCplus, która w ostatnich latach obradowała także kilka razy w Berlinie, a na jesień 2016 roku po raz pierwszy spotkała się w Warszawie.

Das Europäische Jugendforum hat die Gründung und Entwicklung von PROM von Anfang an unterstützt. Im Rahmen dieser Plattform arbeiten DBJR und PROM auch in einer regionalen Gruppe, BBCplus, zusammen. Die zwölf Jugendringe aus verschiedenen Ländern Europas haben sich schon mehrmals in Berlin getroffen und im Herbst 2016 ging es zum ersten Mal nach Warschau.

9. WSPÓŁPRACA ZE STRUKTURAMI PARTNERSKIMI Z INNYCH KRAJÓW

PROM i DBJR posiadają bardzo dobrego i zaangażowanego partnera w postaci Ukraińskiej Rady Młodzieży i zorganizowały w tym i w zeszłym roku wspólne projekty.

Współpraca między PROM, DBJR a Ukraińską Radą Młodzieży jest rozbudowywana.

Ważną kwestią jest wsparcie współpracy z nowymi strukturami partnerskimi w innych krajach oraz ujęcie tej współpracy w działaniach PWNM. *Oprócz wsparcia dwustronnych projektów należy też wyasygnować środki na współpracę multilateralną.*

Ze względu na swoje wspólne kontakty i projekty z Radami Młodzieży w krajach sąsiedzkich, np. na Białorusi, obydwie Rady Młodzieży posiadają duże doświadczenie i mogą je efektywnie wnieść na korzyść współpracy polsko-niemieckiej.

10. EUROPEJSKI WYMIAR WSPÓŁPRACY POLITYKI MŁODZIEŻOWEJ

Dwustronna współpraca pomiędzy PROM a DBJR odbywa się w ostatnich latach również na arenie europejskiej, między innymi w ramach Europejskiego Forum Młodzieży, regionalnej Kooperacji BBCplus, Dialogu Usystematyzowanego, czy poza strukturami bilateralnymi.

W ten sposób duża część współpracy odbywa się poprzez struktury europejskie i poza obszarem objętym działaniami PWNM.

Postulujemy aby ten europejski wymiar był bardziej uwzględniony we współpracy polsko-niemieckiej.

9. ZUSAMMENARBEIT MIT PARTNERSTRUKTUREN IN DRITTLÄNDERN

Der DBJR und PROM verfügen insbesondere mit dem Ukrainischen Jugendring über einen aktiven Partner der Jugendarbeit in der Ukraine und hat mit diesem in den letzten Jahren gemeinsame Projekte veranstaltet.

Die Zusammenarbeit zwischen DBJR, PROM und dem Ukrainischen Jugendring wird ausgeweitet.

Es bleibt ein wichtiges Anliegen, dass die Zusammenarbeit mit neuen Partnerstrukturen in Drittländern Unterstützung findet, aber auch in der Arbeit des Jugendwerks aufgegriffen wird. *Über die Förderung bilateraler Projekte hinaus müssen auch Mittel für multilaterale Kooperationen bereitgestellt werden.*

Beide Jugendringe verfügen aufgrund ihrer Kontakte zu und gemeinsamen Projekte mit Jugendringen in benachbarten Ländern, z. B. in Belarus, über eine große Erfahrung und können diese in die deutsch-polnische Zusammenarbeit wirksam einbringen.

10. EUROPÄISCHE DIMENSION DER JUGENDPOLITISCHEN ZUSAMMENARBEIT

Die bilaterale Zusammenarbeit zwischen DBJR und PROM findet in den letzten Jahren verstärkt auf europäischer Ebene, beispielsweise im Rahmen des Europäischen Jugendforums, der regionalen BBCplus-Kooperation, des Strukturierten Dialogs, und außerhalb der bilateralen Strukturen statt.

Auf diese Weise findet ein großer Teil der Kooperation in den europäischen Netzwerken und außerhalb der Wahrnehmung des DPJW statt.

Wir wünschen uns: Diese europäischen Dimension muss in der deutsch-polnischen Zusammenarbeit stärker berücksichtigt werden.

NOWA WOLNOŚĆ

„Młode pokolenie otrzymało nowy rodzaj wolności“. Tymi słowami Willy Brandt rozpoczął przemówienie na 1. Polsko-Niemieckim Forum Młodzieży w 1978 roku. Tą nową wolność Willy Brandt widział w potencjale młodych ludzi, którzy „mogą ukończyć pojednanie i bez uprzedzeń rozwijać współpracę“.

Do przyspieszenia tych procesów istotnie przyczyniły się organizacje młodzieżowe z obydwu krajów. Ale ich relacje nie były od początku nacechowane otwartością. Wprawdzie pierwsze wyjazdy do miejsc pamięci w roku 1959 przeradzały się w coraz intensywniejszą wymianę, ale na przeszkodzie relacji opierających się na zaufaniu ciągle pojawiały się kwestia uznania granic.

Dopiero w późnych latach 80-tych rozwinęło się bliższe partnerstwo. Po przełomie 1989 nowa sytuacja polityczna stworzyła możliwość dalszego pogłębienia stosunków między obydwojema krajami poprzez podpisanie „Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjacielskiej współpracy“ oraz założenie Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (PNWM) w 1991 roku.

PNWM została powołana na wzór Francusko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (DFJW) w celu wspierania „każdego aspektu wzajemnego poznania się, porozumienia i bliskiej współpracy młodzieży Polski i Niemiec“.

PNWM stała się w ostatnich 25 latach nieodzownym partnerem organizacji i federacji organizacji młodzieżowych. Ich dobra współpraca pozytywnie wpłynęła na kształtowanie się lepszych relacji między Polską a Niemcami.

Warto wspomnieć, że lepiej rozwinięte niemieckie młodzieżowe stuktury związkowe na początku napotykały jako partnerów zazwyczaj nowe inicjatywy. Poprzedniczka PROM, Polska Rada Młodzieży (PRM) rozpoczęła działalność w maju 1991 roku i w następnych latach zrealizowała liczne programy z Niemiecką Federalną Radą Młodzieży (DBJR).

Po rozwiązaniu PRM przez wiele lat Polska nie miała narodowej reprezentacji organizacji młodzieżowych. Dopiero poprzez założenie PROM-u w dniu 4. kwietnia 2011 roku powołano w Polsce ponownie narodową reprezentację interesów młodzieży i tym samym dano możliwość rozpoczęcia bliskiej współpracy między PROM-em i DBJR-em.

Ich wspólna praca jest dziś ważniejsza niż kiedyś, zwłaszcza biorąc pod uwagę aktualną sytuację polityczną w Europie. Dlatego, że pomimo 38 lat, które minęły od przemówienia Willego Brandta, stosunki polsko-niemieckie dalej nie są łatwe i w pełni pozbawione uprzedzeń.

DIE NEUE FREIHEIT

„Der jungen Generation ist eine neue Art von Freiheit gegeben“. Mit diesen Worten begann Willy Brandt 1978 seine Rede auf dem 1. Deutsch-Polnischen Jugendforum. Die neue Freiheit, von der Willy Brandt sprach, sah er als das Potenzial junger Menschen die „Aussöhnung vollenden und die Zusammenarbeit unbefangen voranbringen [zu] können.“

Jugendverbände beider Länder haben wesentlich dazu beigetragen, diesen Prozess mitzugestalten. Doch unbefangen und frei war ihr Verhältnis nicht von Anfang an. Die ersten Gedenkstättenfahrten 1959 weiteten sich zwar zu umfassenden Austauschaktivitäten aus. Immer wieder stand jedoch die Frage nach der Anerkennung der Grenzen einer vertrauensvollen Beziehung im Wege.

Erst in den späten 1980er Jahren entwickelte sich eine enge Partnerschaft. Die neue politische Situation nach der Wende 1989 gab Anlass, die Beziehungen zwischen beiden Ländern durch die Unterzeichnung des „Vertrags über gute Nachbarschaft und freundschaftliche Zusammenarbeit“ und die

Gründung des Deutsch-Polnischen Jugendwerks (DPJW) 1991 noch weiter zu vertiefen. Das DPJW sollte nach Vorbild des Deutsch-Französischen Jugendwerks (DFJW) „das gegenseitige Kennenlernen, das gegenseitige Verstehen und das enge Zusammenwirken der Jugend Deutschlands und Polens in jeder Weise fördern.“

Das Deutsch-Polnische Jugendwerk ist den Jugendringen und Jugendverbänden in den letzten 25 Jahren zu einem unverzichtbaren Partner geworden. In ihrer gemeinsamen Arbeit haben sie das Verhältnis zwischen Deutschland und Polen positiv beeinflusst.

Der deutschen Verbandsstruktur standen dabei auf polnischer Seite anfangs neue Initiativen gegenüber. Im Mai 1991 startete der Polnische Jugendring (PRM), die Vorgängerstruktur von PROM, seine Arbeit und in den Folgejahren wurden zahlreiche gemeinsame Programme mit dem DBJR durchgeführt. Nach der Auflösung von PRM verfügte Polen viele Jahre nicht über einen nationalen Jugendring.

Erst mit der Gründung von PROM am 4. April 2011 gab es in Polen wieder eine nationale Interessenvertretung der Jugend und damit die Möglichkeit, eine enge Partnerschaft zwischen PROM und dem DBJR zu beginnen.

Ihre gemeinsame Arbeit ist vor dem Hintergrund der aktuellen politischen Entwicklungen in Europa wichtiger denn je. Denn ganz unbefangen ist die Beziehung zwischen Polen und Deutschland auch 38 Jahre nach Willy Brandts Rede noch immer nicht.

1 DBJR. Schriftenreihe 1, 1. Jugendforum, Bonn 1980, S. 17

2 Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Republik Polen über das Deutsch-Polnische Jugendwerk. (Online: dpjw.org/fileadmin/user_upload/files/1264003799_abkommen_dpjw.pdf)

Pierwsze oficjalne dwustronne spotkanie odbyło się w lipcu 2011 roku, kiedy delegacja PROM została zaproszona do Berlina. W czasie tych kilku dni pojawiła się także okazja odwiedzić biuro Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży w Poczdamie. Goście z Polski poznali przez ten czas pracę DBJR i dowiedzieli się nieco więcej o projektach takich jak np. Dialog Usystematyzowany.

Das erste offizielle bilaterale Treffen fand im Juli 2011 statt, als der Polnische Jugendring mit einer Delegation nach Berlin eingeladen wurde. Dabei gab es auch die Gelegenheit, das Büro des Deutsch-Polnischen Jugendwerks in Potsdam zu besuchen. Die Gäste aus Polen haben die Arbeit des DBJR und einiger Projekte wie den Strukturierten Dialog kennengelernt.

Także bardzo doniosłe momenty jak 50-rocznica powstania Niemieckiego Komitetu Narodowego Młodzieży oraz 5-lecie Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowej, na którym obecny był Tobias Köck, świętowaliśmy razem.

Auch die bedeutsamen Momente haben wir zusammen erlebt. PROM war bei den Feierlichkeiten zum 50. Jahrestag der Gründung des Deutschen Nationalkomitees für Internationale Jugendarbeit (DNK) dabei und Tobias Köck, stellvertretender Vorsitzender des DBJR, war bei der Zeremonie, mit der PROM sein fünfjähriges Bestehen gefeiert hat.

LAT

PROM oraz DBJR wspólnego i ważnego partnera mają także na Ukrainie. Obie rady wpięły NYCUkraine w przystąpieniu do Europejskiego Forum Młodzieży, co udało się w listopadzie 2016 roku. Ponadto obie rady młodzieżowe wspierają i współpracują z białoruską radą młodzieży (RADA).

Einen gemeinsamen und wichtigen Partner haben der DBJR und PROM auch in der Ukraine. Die beiden Jugendringe unterstützten den NYCUkraine dabei, als Mitglied ins Europäische Jugendforum aufgenommen zu werden, was im November 2016 gelungen ist. Außerdem unterstützen und arbeiten die beiden Jugendringe auch mit RADA (Belarussischer Jugendring) zusammen.

POLNISCH / BILDNACHWEIS

Council of Youth Movement Isreal (CYMI)

(S. 14 (unten), 16 (unten))

DBJR

(S. 14 (unten), 21 (oben), 28 (oben))

European Youth Forum YFJ

(S. 20, 21)

Sebastian Indra

Ministerstwo Spraw Zagranicznych | Außenministerium in Polen

(S. 32)

Łukasz Karaś

(Titelbild Vorder- und Rückseite Umschlagseite innen,
S. 8, 9 (rechts), 10, 14 (oben), 23, 26, 28 (unten), 29, 33, 36)

PROM

(S. 4, 6, 7, 21 (unten), 25)

Antje Reimann

(S. 9 (links))

Michael Scholl

(S. 15, 17, 31 (oben))

Kate Shumak

(S. 31 (unten))

Kasia Siemasz

(S. 16 (oben))

National Youth Council Ukraine (NYCU)

(S. 30)

PODZIĘKOWANIA / DANKSAGUNG

Dziękujemy Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży oraz Fundacji Współpracy Polsko - Niemieckiej za udzielone wsparcie.

Wir danken dem Deutsch-Polnischen Jugendwerk und der Stiftung für Deutsch-Polnische Zusammenarbeit für die Unterstützung.

We współpracy / Eine Kooperation von

Polska Rada Organizacji Młodzieżowych (PROM)
ul. Mokotowska 43
00-551 Warszawa

kontakt@prom.info.pl | prom.info.pl

IMPRESSUM

Deutscher Bundesjugendring
Mühlendamm 3
10178 Berlin

info@dbjr.de | dbjr.de

verantwortlich: Clara Wengert

Redaktion und Texte
Katharina Dorn, Lisi Maier, Antje Reimann, Jochen Rummenhüller,
Kasia Siemasz

Layout: Stefanie Meyer

gefördert durch:

Bundesministerium
für Familie, Senioren, Frauen
und Jugend

Deutscher Bundesjugendring

Deutscher Bundesjugendring
Mühlendamm 3
10178 Berlin

info@dbjr.de | dbjr.de

